

**КОМУНАЛЬНА УСТАНОВА
«ЦЕНТР ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ»
ВОЗНЕСЕНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ЦПРПП

Колосова Л.М.

(підпис)

(прізвище та ініціали)

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти
«Навігатор змін для вчителів гуманітарних дисциплін: впроваджуємо
Державний стандарт»**

Розробники: комунальна установа «Центр професійного розвитку педагогічних працівників» Вознесенської міської ради (Руденко Ольга Миколаївна, консультант ЦПРПП, вища кваліфікаційна категорія, вчитель-методист);

Догар Світлана Ярославівна, учитель української мови і літератури Вознесенської ЗОШ № 2 Вознесенської міської ради, вища кваліфікаційна категорія, звання «Старший учитель»;

Мельник Лариса Анатоліївна, учитель історії і правознавства Вознесенської гімназії №6 Вознесенської міської ради, вища кваліфікаційна категорія, звання «Старший учитель»;

Савицька Олена Анатоліївна, учитель історії і правознавства Вознесенського ліцею «Інсайт», вища кваліфікаційна категорія;

Шихмахер Віта Віталіївна, учитель англійської мови Вознесенського ліцею імені Т. Шевченка Вознесенської міської ради, вища кваліфікаційна категорія;

Недавній Валерій Миколайович, учитель зарубіжної літератури Вознесенської гімназії № 3 Вознесенської міської ради, вища кваліфікаційна категорія, звання «Старший учитель».

Напрямок підвищення кваліфікації:

Сучасні підходи до навчання в Новій українській школі на рівні базової середньої освіти

Розроблено на основі типової програми:

Типова програма підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти (наказ Міністерства освіти та науки від 12.10.2022 р.№ 904)

Термін дії програми: з 01.02.2026 до 31.12.2026 року

Рецензенти:

- **Колосова Людмила Миколаївна**, кандидат педагогічних наук, директор КУ «Центр професійного розвитку педагогічних працівників» Вознесенської міської ради Миколаївської області.
- **Богданова Ольга Олексіївна**, учителька математики та інформатики вищої категорії, "Учитель-методист", методистка вищої категорії, Google for Education Certified Trainer, тренерка Нової української школи, авторка "Платформи індивідуальної траєкторії професійного розвитку педагога", MagicSchool AL Educator Certification, методист МОППО.

©ЦПРПП 2026

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Освітня програма розроблена на основі Типової програми підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти та науки від 12.10.2022 р. № 904, відповідно до постанов Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників» (зі змінами), від 29 липня 2020 року № 672 «Деякі питання професійного розвитку педагогічних працівників», наказу Міністерства освіти і науки України від 16 липня 2018 року № 776 «Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти», відповідно до державної політики щодо реформування системи освіти, законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про професійний розвиток працівників», професійних стандартів, інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність вчителя, новітніх зарубіжних і вітчизняних наукових розробок, кращих практик у галузі освіти та професійного розвитку педагогів для вдосконалення компетентностей педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти, а також сприяння їхньому професійному розвитку з урахуванням суспільних потреб і викликів у сфері освіти.

Актуальність програми підвищення кваліфікації продиктована масштабним переходом реформи Нової української школи до циклу базового предметного навчання в 7–9 класах, де гуманітарна освіта набуває стратегічного значення у формуванні національної ідентичності та критичного мислення підлітків. Сучасний освітній контекст вимагає від учителя мовно-літературної та громадянсько-історичної галузей не лише глибокого знання Державного стандарту, а й здатності працювати в умовах інтенсивної цифрової трансформації. Оскільки сучасне покоління учнів орієнтоване на візуальне сприйняття інформації, особливої ваги набуває вміння педагога майстерно візуалізувати навчальний контент за допомогою інфографіки, інтерактивних плакатів та хмарних сервісів, що дозволяє зробити вивчення історії чи літератури динамічним та наочним. Водночас у світі надмірних інформаційних потоків та гібридних загроз критично важливою стає роль учителя як провідника в питаннях медіагігієни, фактчекінгу та захисту від маніпуляцій, що безпосередньо закладено у зміст програми через розвиток інформаційно-цифрової компетентності. Програма також оперативно реагує на запит щодо впровадження нових критеріїв оцінювання обов'язкових результатів навчання, надаючи вчителю практичні інструменти формування оцінювання, які фокусуються на особистісному поступові дитини, а не лише на контролі знань. Усе це робить програму цілісною відповіддю на виклики сучасності, поєднуючи академічну якість

гуманітарної освіти із сучасними технологічними інструментами та безпековими вимогами цифрового середовища..

Цільова група: учителі української мови та літератури, зарубіжної літератури, іноземної мови, історії, правознавства закладів загальної середньої освіти, які працюють у 7-9-х класах

Обсяг (тривалість): 30 годин (1 ЄКТС)

Особливості реалізації програми:

Освітня програма використовується з урахуванням особливості освітньої галузі. Суб'єкт підвищення кваліфікації обирає форми організації освітнього процесу відповідно до запитів слухачів.

Вивчення деяких питань модулів, тем, послідовність, загальна кількість годин та тем можуть бути зміненими, окремі питання перенесені в інші теми згідно із загальною концепцією робочої програми навчання.

Очікувані результати навчання можуть відрізнятися залежно від обраної навчальної теми, кваліфікаційної категорії та педагогічного досвіду слухачів.

Теоретичний складник освітньої програми може бути реалізований через лекції/відеолекції/вебінари/відеоконференції тощо. Практичний складник – через практикуми/навчальні тренінги/семінари/майстер-класи/круглі столи, конференції з обміну досвідом тощо.

За дистанційною формою навчання заняття в синхронному режимі проводяться з використанням спеціального програмного забезпечення для вебконференцій з обов'язковою участю слухачів. Інші види занять в асинхронному режимі – у різних форматах.

Для очного навчання використовується мультимедійний проєктор, ноутбук, фліпчарт, персональні комп'ютери, навчальні матеріали, високошвидкісний інтернет.

Самостійна робота слухачів передбачає пошук, опрацювання навчальних матеріалів відповідно до запропонованих завдань, створення групових проєктів тощо. Самостійна робота виконується в позанавчальний час.

Засоби діагностики успішності навчання та форми атестації слухачів обираються самостійно суб'єктом підвищення кваліфікації.

Після проведення навчально-методичних заходів педагогічні працівники отримують дидактичні, методичні, інформаційні, навчальні матеріали та доступ до електронних версій матеріалів заходів на постійній основі.

Форми підвищення кваліфікації: очна; за дистанційною формою навчання з використанням дистанційних технологій у синхронному або асинхронному режимі.

Мета підвищення кваліфікації: професійний розвиток педагогічних працівників відповідно до державної політики в галузі освіти, удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей учителів закладів загальної середньої освіти необхідних для організації навчання, виховання та розвитку учнів відповідно до Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р., та на основі Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898.

Завдання підвищення кваліфікації:

- поглибити й розширити знання вчителів закладів загальної середньої освіти з теорії і практики навчання, що забезпечує якісні зміни в організації освітнього процесу та створює передумови для інноваційних перетворень у сучасній шкільній системі;

- активізувати розвиток значущих професійних якостей вчителів закладів загальної середньої освіти;

- сформувати практичні навички проєктування сучасного гуманітарного уроку на основі компетентнісного та діяльнісного підходів.

- опанувати інструментарій цифрової трансформації для ефективної візуалізації навчального контенту та використання хмарних сервісів;

- навчити вчителів розробляти інтерактивні дидактичні матеріали (інфографіку, карти знань, мультимедійні ресурси) для активізації пізнавального інтересу підлітків;

- розвинути здатність інтегрувати елементи медіаграмотності, критичного аналізу інформації та фактчекінгу в предмети гуманітарного циклу;

- вдосконалити вміння застосовувати сучасні стратегії та інструменти формувального оцінювання навчальних досягнень учнів;

- сформувати готовність до створення безбар'єрного, безпечного цифрового середовища та дотримання принципів академічної доброчесності.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

Удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей відповідно до професійного стандарту за професією «Вчитель закладу загальної середньої освіти» в межах професійної діяльності або галузі знань:

A2. Предметно-методичної.

A3. Інформаційно-цифрової.

Б.3. Компетентність педагогічного партнерства.

Г.1. Прогностичної.

Г.2. Організаційної.

Д.1. Здатність до навчання впродовж життя.

Очікувані результати підвищення кваліфікації: Після завершення навчання за програмою педагога зможуть:

— Проектувати сучасне гуманітарне навчання: моделювати освітній процес у 7–9 класах на засадах міжгалузевої інтеграції, поєднуючи мовно-літературні та соціоісторичні аспекти для формування цілісної картини світу учня.

— Розвивати критичне мислення та медіаграмотність: використовувати інструменти фактчекінгу, аналізувати медіаповідомлення та історичні джерела, навчаючи учнів розрізняти маніпуляції, пропаганду та фейки в інформаційному просторі.

— Візуалізувати навчальний контент: ефективно застосовувати цифрові інструменти (інфографіку, інтерактивні карти, мультимедійні презентації) для унаочнення абстрактних понять, історичних процесів та літературних образів.

— Оцінювати обов'язкові результати навчання: впроваджувати систему формувального оцінювання, створювати критерії для оцінювання м'яких навичок (soft skills) та громадянських компетентностей учнів згідно з вимогами НУШ.

— Формувати цінності та ідентичність: використовувати потенціал гуманітарних дисциплін для виховання відповідального громадянина, розвитку національної свідомості та поваги до культурного різноманіття.

— Створювати безпечне цифрове середовище: організовувати взаємодію в цифровому просторі з дотриманням етичних норм, правил кібербезпеки та академічної доброчесності.

— Здійснювати професійний саморозвиток: рефлексувати над власною педагогічною практикою, ефективно використовувати хмарні сервіси для професійної комунікації та обміну досвідом у межах громади.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації: Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою. Підсумковий бал формується як сума балів за різні види навчальної діяльності протягом курсу.

Теоретичний блок: результативність проходження тестів, участь у дискусіях та опитуваннях за темами модулів – 20 б.

Практичний блок: якість виконання поточних практичних вправ, що демонструють вміння працювати з інструментарієм програми (робота з сервісами, аналіз кейсів, розробка вправ тощо) – 40 б.

Підсумковий контроль: здатність слухача запропонувати власне бачення впровадження вивченого матеріалу у свою професійну діяльність (рефлексія, самоаналіз), фінальний проєкт (кейс, дорожня карта або цифрові дидактичні матеріали тощо) – 40 б.

Учасники, які успішно пройшли навчання та виконали контрольні заходи, отримують сертифікат встановленого зразка, за умови:

- **90–100 балів:** Слухач виявив творчий підхід до виконання всіх компонентів програми. Зміст опановано системно, продемонстровано здатність до критичного аналізу та інноваційного застосування методик.
- **75–89 балів:** Слухач стабільно виконував завдання змістовних модулів. Продemonстровано належний рівень володіння інструментами програми, проте окремі практичні елементи виконані за шаблоном, без авторської адаптації.
- **60–74 бали:** Зміст програми опановано на базовому рівні. Слухач орієнтується в основних поняттях та сервісах, але потребує додаткової методичної підтримки для повноцінної реалізації вивченого на практиці.
- **Менше 60 балів:** Програма виконана фрагментарно, ключові цілі навчання не досягнуті. Необхідне повторне опрацювання змістовних модулів.

Документ про підвищення кваліфікації сертифікат про підвищення кваліфікації встановленого зразка з присвоєнням 30 годин/1 кредиту ЄКТС.

Вартість: 1000 грн.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Зміст освітньої програми урахує особливості професійної діяльності вчителя Нової української школи і визначається: вимогами суспільства знань щодо забезпечення закладів освіти висококваліфікованими фахівцями; основними напрямками державної політики у галузі освіти; Національною рамкою кваліфікації, освітніми стандартами, вимогами до компетентностей педагогічних працівників; запитами замовників освітніх послуг.

Зміст програми має практичну спрямованість та охоплює: змістовну, практичну (практико зорієнтовану) і ресурсну (методичну) складові підвищення кваліфікації педагогів.

Програма передбачає очну форму навчання через вебінари, тренінги, майстер-класи, інтерактивні лекції, практичні заняття, конференції з обміну досвідом та інші навчально-методичні сертифіковані заходи за програмою підвищення кваліфікації та асинхронну дистанційну форму навчання через флеш-курси та самостійне онлайнове навчання з використанням інструментарію та спілкування з тьютором (в разі потреби) без часових обмежень: слухач самостійно планує свою навчальну діяльність (обирає час та темп навчання, консультується з тьютором).

Програмою передбачено практико-орієнтовані заняття, в рамках яких відбувається виконання інтерактивних вправ, проведення досліджень, аналіз конкретних ситуацій і розв'язання професійних кейсів.

Самостійна робота передбачає індивідуальну роботу з методичними кейсами, розроблення навчально-методичних матеріалів чи виконання інших видів діяльності відповідно до змісту програми.

Підсумковими заходами є тестування, підготовка проєктів, методичних матеріалів, презентація індивідуальних портфоліо, самооцінювання, які

сприятимуть комплексній оцінці засвоєння матеріалу й формуванню навичок систематизації та аналізу отриманих знань, диференційовані за групами учасників.

Зміст програми складається з 2 модулів та 5 взаємопов'язаних тем. Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає: 30 год, з них: 8 год — теоретична складова, 14 год — практична робота, 4 год — самостійна робота, 4 год — контрольні заходи.

РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ВИДАМИ ДІЯЛЬНОСТІ

Назва теми	Кількість годин				
	Теоретична складова	Практична складова	Самостійна робота	Контрольні заходи	Разом
МОДУЛЬ 1.ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ					
Тема 1.1. Сучасні підходи до навчання в Новій українській школі: розвиток критичного мислення як засіб формування ключових компетентностей	2	4	0,5	0,5	7
Тема 1.2. Цифрові технології педагогічної діяльності: штучний інтелект в руках учителя: шлях до ефективності і натхнення	2,5	3,5	1	1	8
Разом за модулем	4, 5	7, 5	1,5	1,5	15
МОДУЛЬ 2. ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГА В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ					
Тема 2.1. Виклики й можливості професійного розвитку педагогічних працівників: від очікувань до результату: застосування ігрових та інтерактивних методів навчання як спосіб підвищення мотивації освітнього процесу	1	2	1	1	5
Тема 2.2. Професійна ідентичність учителя: продуктивне навчання - основа розвитку інноваційної особистості	1,5	2,5	1	1	6
Тема 2.3. Надання підтримки на різних	1	2	0,5	0,5	4

етапах професійного розвитку вчителя: візуалізація навчального матеріалу. Створення мультимедійного плакату					
Разом за модулем	3,5	6,5	2,5	2,5	15
Усього	8	14	4	4	30

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Тема 1.1. Сучасні підходи до навчання в Новій українській школі: розвиток критичного мислення як засіб формування ключових компетентностей.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

У сучасному світі, який характеризується динамічністю, невизначеністю та інформаційною перенасиченістю, критичне мислення перестало бути просто «корисною навичкою» і перетворилося на фундаментальну передумову життестійкості. У глобальному контексті критичне мислення визнане Світовим економічним форумом однією з топ-10 навичок майбутнього. Світ стикається з викликами «постправди», де межа між фактом та маніпуляцією розмивається. Здатність суспільства аналізувати інформацію, розрізняти пропаганду та приймати зважені рішення є запорукою збереження демократичних цінностей та стабільного розвитку цивілізації. Без критичного підходу неможливий науковий прогрес, етичний розвиток технологій та ефективне розв'язання глобальних проблем — від екологічних криз до соціальних конфліктів.

На рівні дитини розвиток критичного мислення є ключем до формування самодостатньої та впевненої особистості. Для дитини це означає:

- інтелектуальну свободу: здатність мати власну думку, а не просто ретранслювати чужі погляди;
- соціальну адаптацію: вміння конструктивно вести діалог, аргументувати свою позицію та поважати різноманіття думок;
- психологічну безпеку: наявність «імунітету» проти кібербулінгу, шахрайства та токсичних впливів у цифровому просторі.

Для сучасної освіти в Україні виховання здобувача освіти, здатного до критичного мислення - це перехід від моделі «школи відтворення» до «школи мислення». Саме вчитель стає тим провідником, який допомагає дитині перетворити хаотичний потік інформації на структуровану систему знань, навчаючи не «що» думати, а «як» думати. Дана програма покликана надати педагогу необхідні інструменти для здійснення цієї важливої місії.

В умовах інформаційного перенасичення та активного використання цифрових технологій здатність критично опрацьовувати дані стає базовою

навичкою виживання та успіху. Згідно з концепцією Нової української школи, критичне мислення є наскрізним умінням, необхідним для формування всіх ключових компетентностей: від математичної до громадянської. Воно дозволяє здобувачам освіти не просто репродукувати знання, а самостійно конструювати зміст та розв'язувати складні життєві задачі.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ТЕМИ

Теоретичний фундамент. Психологія критичного мислення, його ознаки та відмінність від інших типів мислення. Технологічний підхід. Вивчення трирівневої структури уроку (виклик — осмислення — рефлексія). Застосування проблемно-орієнтованого навчання. Методичний кейс. Опанування конкретних методів (кубик Блума, діаграма Венна, «Фішбоун», стратегія «Знаю-Хочу дізнатися-Вивчив»). Застосування сучасних технологій в навчальному процесі. Інтерактивні технології як засіб розвитку критичного мислення. Критичне мислення та медіаграмотність. Навички розпізнавання фейків, пропаганди та логічних помилок.

Практичний кейс: створення інтелект-карти за темою, розробка навчальних вправ і завдань для розвитку критичного мислення

Очікувані результати. Педагоги, які пройдуть навчання за програмою, зможуть:

- проектувати уроки з використанням стратегій критичного мислення;
- ефективно ставити запитання високого рівня (за таксономією Блума), що стимулюють пошукову діяльність учнів;
- формувати в учнів культуру дискусії та толерантного ставлення до різних поглядів;
- розвивати в учнів звичку перевіряти джерела інформації та будувати логічно обґрунтовані аргументи;
- доцільно застосовувати сучасні педагогічні технології в освітньому процесі.

Диспозиції (цінності, ставлення).

- Програма спрямована на виховання в педагога особливої культури мислення, яку він має транслювати учням. Це передбачає розвиток таких особистісних якостей:
- інтелектуальна скромність: усвідомлення меж власних знань, готовність визнавати помилки та сприймати нову інформацію, що суперечить попереднім переконанням;
- інтелектуальна мужність: готовність вислуховувати та справедливо оцінювати ідеї чи погляди, до яких ми маємо сильні негативні упередження;
- інтелектуальна емпатія: здатність ставити себе на місце іншого, щоб зрозуміти його логіку та аргументацію;

- інтелектуальна автономія (незалежність): прагнення самостійно контролювати процес мислення, не піддаючись бездумному конформізму чи тиску авторитетів;
- наполегливість у розв'язанні проблем: готовність працювати над складними інтелектуальними завданнями, попри труднощі та розчарування;
- довіра до розуму: впевненість у тому, що найкращий шлях до істини лежить через логічне обґрунтування та раціональний діалог;
- справедливість та неупередженість: прагнення оцінювати всі точки зору за однаковими стандартами, незалежно від власних інтересів чи симпатій.

Очікувані зміни у ставленні педагога:

- відмова від «педагогічного егоцентризму»: перехід від позиції «вчитель — єдине джерело істини» до позиції «вчитель — фасилітатор дискусії»;
- цінність запитання над відповіддю: стимулювання учнів не до пошуку однієї «правильної» відповіді, а до генерування якісних дослідницьких запитань;
- повага до доказів: звичка завжди шукати джерела інформації та перевіряти їхню надійність перед тим, як робити висновки.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Типова програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників щодо розвитку м'яких навичок (soft skills) та критичного мислення / МОН України. – Київ, 2022.
2. Волошенюк О. В. Практичний посібник з медіаграмотності для вчителів / О. В. Волошенюк, В. Л. Іванов. – К. : Центр вільної преси, Академія української преси, 2019. – 198 с.
3. Кроуфорд А., Саул В., Метьюз С., Макінстер Д. Технології розвитку критичного мислення учнів / наук. ред. О. І. Пометун. – К. : Плеяди, 2005. – 220 с.
4. Пометун О. І. Методика розвитку критичного мислення учнів на уроках історії / О. І. Пометун // Історія і суспільствознавство в школах України: теорія та методика навчання. – 2020. – № 8. – С. 3–11.
5. Пометун О. І. Нова українська школа: розвиток критичного мислення учнів початкової школи : навч.-метод. посіб. / О. І. Пометун, І. М. Сущенко. – Київ : Видавничий дім «Освіта», 2018. – 192 с.
6. Саух П. Ю. Розвиток критичного мислення як провідна тенденція сучасного освітнього процесу / П. Ю. Саух // Неперервна професійна освіта: теорія і практика. – 2021. – № 2 (67). – С. 7–15.
7. Терно С. О. Світ критичного мислення: образ та мімікрія / С. О. Терно // Історія в школах України. – 2012. – № 7-8. – С. 27–38.
8. Тягло О. В. Критичне мислення: Навчальний посібник. – Харків : Вид. група «Основа», 2008. – 189 с.

Тема 1.2. Цифрові технології педагогічної діяльності: штучний інтелект в руках учителя: шлях до ефективності і натхнення

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Сучасний етап розвитку глобальної освіти характеризується інтенсивною цифровою трансформацією та впровадженням інноваційних технологій в освітній процес. Одним із найбільш вагомих чинників впливу на освітню парадигму стає розвиток технологій штучного інтелекту (ШІ), що потребує від сучасного педагога високого рівня цифрової компетентності та готовності до адаптації інструментів ШІ у професійній діяльності.

Навчальна тема «Штучний інтелект в руках учителя: шлях до ефективності і натхнення» розроблена з метою системного ознайомлення педагогічних працівників із можливостями інтелектуальних систем та формування практичних навичок їх використання для оптимізації освітнього процесу.

Актуальність навчальної теми зумовлена необхідністю модернізації методів викладання згідно з вимогами Нової української школи та світових освітніх трендів. Впровадження ШІ дозволяє автоматизувати рутинні адміністративні та методичні завдання, забезпечити індивідуальну траєкторію навчання для кожного здобувача освіти та підвищити якість дидактичних матеріалів.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ТЕМИ

Поняття штучного інтелекту (ШІ) та його місце в сучасній освітній парадигмі Нової української школи. Етичні аспекти та безпека використання ШІ-інструментів в освітньому процесі: захист персональних даних та академічна доброчесність. Нормативно-етичні засади використання штучного інтелекту в освітньому середовищі.

Штучний інтелект як асистент учителя. Оволодіння інструментами генеративного ШІ для створення адаптивного контенту (планів-конспектів, тестових завдань, візуальних та мультимедійних матеріалів);

Персоналізація навчання: інструменти ШІ для реалізації діяльнісного та інтерактивного підходів: створення симуляцій, квестів та інтерактивних вправ.

Розвиток навичок 4К (критичне мислення, креативність, комунікація, кооперація) через взаємодію з ШІ-системами.

Використання штучного інтелекту для моніторингу результатів навчання та реалізації стратегій формувального оцінювання.

Практичний кейс: проектування запитів (промптів), створення навчальних завдань і вправ шляхом застосування методу «ШІ-фактчекінг» (аналіз та виправлення помилок у згенерованому тексті), створення унікального наочного матеріалу, який неможливо знайти в Google-картинках, створення сценарію «гачка» (інтриги) до уроку автоматизація створення перевірочних робіт.

Очікувані результати навчання

Знання:

- принципи роботи генеративного ШІ;
- класифікація інструментів: перелік сервісів для роботи з текстом, зображеннями, презентаціями, аудіо та відео;
- структура ефективного запиту;
- правове поле: основи законодавства про авторське право щодо контенту, створеного ШІ, та правила академічної доброчесності;
- безпека даних: правила захисту персональних даних учнів під час роботи з нейромережами.

Розуміння:

- межі можливостей ШІ: явище «галюцинацій» нейромереж (генерація помилкових фактів) і необхідність обов'язкового фактчекінгу;
- трансформацію ролі вчителя: перехід від «транслятора знань» до фасилітатора та ментора, який навчає учнів критично взаємодіяти з технологіями;
- етичну дилему: як відрізнити творче використання ШІ учнем від механічного плагіату;
- потенціал інклюзії: як ШІ може допомогти адаптувати матеріали для дітей з особливими освітніми потребами (дислексія, порушення зору тощо);
- психологічний аспект: як використання інноваційних інструментів впливає на мотивацію учнів «цифрового покоління» (Generation Alpha).

Уміння та навички.

Після завершення навчання педагог буде **вміти**:

- проектувати точні запити (промпти): створювати складні інструкції для ШІ, щоб отримувати якісні навчальні матеріали (плани уроків, сценарії заходів, тексти для читання) з першої або другої спроби;
- генерувати різнорівневий контент: за допомогою ШІ адаптувати один і той самий текст під різні рівні складності (наприклад, для учнів з початковим та високим рівнем знань);
- створювати мультимедійну наочність: самостійно генерувати унікальні ілюстрації, схеми та короткі відеопояснення, що відповідають темі уроку;
- конструювати цифрові оцінювальні інструменти: за лічені хвилини створювати тести, квізи та інтерактивні вправи на базі ШІ-платформ;
- оптимізувати адміністративну роботу: використовувати ШІ для написання звітів, характеристик, оголошень для батьків та ділового листування.

Після завершення навчання педагог оволодіє **навичками**:

- критичного редагування (Fact-checking): навичкою швидкої перевірки згенерованої ШІ інформації на достовірність та відповідність навчальній програмі;
- диференційованого підходу: використання ШІ для створення індивідуальних освітніх траєкторій (наприклад, підбір додаткових завдань за інтересами учня);
- інтеграції ШІ в учнівські проекти: навичкою консультування учнів щодо етичного та ефективного використання ШІ під час виконання домашніх завдань або дослідницьких робіт;
- цифрової гігієни: навичкою анонімізації даних та дотримання правил кібербезпеки при роботі з відкритими ШІ-системами.

Диспозиції (цінності та ставлення):

- усвідомлення важливості академічної доброчесності та відповідальне ставлення до авторства (свого та учнівського) у світі, де контент створюється машиною;
- сприйняття ШІ не як загрози чи заміни вчителю, а як потужного інструмента для професійного розвитку та творчої самореалізації;
- стійка звичка піддавати сумніву та перевіряти будь-яку інформацію, отриману від ШІ, виховання здорового скептицизму щодо «машинних істин»;
- емпатія та людиноцентричність: глибоке розуміння того, що ШІ — це лише засіб, а центром освітнього процесу залишається жива взаємодія, емоційний інтелект та підтримка учня;
- прагнення до інклюзивності: готовність використовувати технології ШІ для створення доступного освітнього середовища, що враховує потреби кожного учня (рівні можливості для всіх);
- естетична та інтелектуальна цікавість: бажання експериментувати з новими форматами подачі матеріалу, щоб зробити навчання надихаючим та сучасним;
- культура співпраці: відкритість до обміну досвідом (промптами, кейсами, знахідками) з колегами для спільної побудови «розумної» школи.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Національна стратегія розвитку штучного інтелекту в Україні на період до 2030 року (оновлена редакція). Київ: Кабінет Міністрів України. Міністерство цифрової трансформації України. (2024).
2. Методичні рекомендації щодо використання генеративного штучного інтелекту в освітньому процесі. Київ: МОН України. (2024).
3. Литвинова С. Г. «Трансформація освітнього середовища в умовах розвитку технологій штучного інтелекту». Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. (2023).
4. Морзе Н. В., Гладун М. А. «Використання нейронних мереж у професійній діяльності викладача: від автоматизації до персоналізації».

Інформаційні технології і засоби навчання, Том 101, №3. (2024).

5. Семенова Н. В. «Промпт-інжиніринг як нова цифрова компетентність сучасного педагога». Стаття на порталі Освіта.ua. (2025).

6. Освітній серіал «Штучний інтелект». Дія.Освіта. Київ: Міністерство цифрової трансформації України. (2023). <https://diia.gov.ua/news/osvitnij-serial-pro-shtuchnij-intelekt>

7. Сторінка «Штучний інтелект в освіті» на порталі НУШ (Нова українська школа). nus.org.ua — Постійно оновлювана добірка кейсів від українських вчителів-практиків щодо використання ChatGPT та Canva Magic Design.

8. Розділ «Цифрова грамотність: III» на платформі EdEra. ed-era.com — Методичні матеріали, статті та короткі відеоінструкції з використання штучного інтелекту для вчителів природничого та гуманітарного циклів.

9. Тематична сторінка «AI for Educators» від Microsoft Education (Український сегмент). learn.microsoft.com — Ресурс із безкоштовними курсами та статтями про використання Microsoft Copilot у роботі класного керівника та адміністрації школи.

МОДУЛЬ 2. ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГА В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Тема 2.1. Виклики й можливості професійного розвитку педагогічних працівників. Від очікувань до результату: застосування ігрових та інтерактивних методів навчання як спосіб підвищення мотивації освітнього процесу

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Сучасний освітній простір вимагає від педагога не лише глибоких предметних знань, а й здатності бути архітектором навчального досвіду, який надихає. Сьогодні ми спостерігаємо трансформацію ролі учня: від пасивного слухача до активного учасника, чия залученість напряму залежить від емоційного інтелекту та методичної гнучкості вчителя.

Підвищення кваліфікації «Від очікувань до результату: застосування ігрових та інтерактивних методів навчання як спосіб підвищення мотивації освітнього процесу» розроблена як відповідь на виклики дистанційного та змішаного навчання. Головна мета курсу — надати інструменти, які дозволять перетворити навчальний процес із обов'язку на захопливий шлях пізнання.

Чому це актуально зараз? У світі надлишкової інформації увага стає найціннішим ресурсом. Традиційні методи часто не витримують конкуренції з динамічним цифровим середовищем. Використання гейміфікації та інтеракції дозволяє:

- долати бар'єри: знімати страх помилки через ігрові методи;

- підвищувати якість освітнього процесу: матеріал, засвоєний через дію та гру, запам'ятовується краще;
- формувати Soft Skills: розвивати критичне мислення, командну роботу та лідерство в ігрових сценаріях.

В ході навчання педагоги отримають комплексний інструментарій практичних методик: від адаптаційних вправ («криголамів») до багаторівневих симуляційних моделей. Концепція курсу ґрунтується на засадах прагматичного підходу, де ігрові технології розглядаються не як самоціль, а як інструмент стратегічного управління освітніми результатами. Кожен інтерактивний елемент підпорядкований конкретним педагогічним цілям та спрямований на досягнення визначених навчальних стандартів, адже ефективність навчання сьогодні вимірюється не кількістю прочитаних сторінок, а наявністю «вогника» в очах учнів.

Актуальність теми зумовлена необхідністю подолання кризи пізнавальної мотивації в умовах цифровізації та переходу до компетентнісного підходу згідно з вимогами НУШ. Впровадження ігрових та інтерактивних методів забезпечує високу залученість учнів, адаптує освітній процес до умов змішаного навчання та дозволяє трансформувати теоретичні очікування у сталі практичні результати.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ТЕМИ

Психолого-педагогічні засади ігрової діяльності. Роль ігрових методів у становленні цілеспрямованої мотиваційної активності здобувачів освіти. Види і форми, класифікація та характеристика інтерактивних методів навчання в контексті реалізації Державного стандарту базової середньої освіти.

Механізми трансформації теоретичних очікувань у конкретні результати навчання через діяльнісний підхід та ігрові практики.

Педагогіка партнерства: ігрові інструменти для розвитку комунікації та взаємодії між учасниками освітнього процесу. Особливості застосування ігрових методів в навчанні.

Менеджмент ігрової діяльності на уроці та в позаурочній діяльності педагога.

Особливості застосування інтерактивних методів для розвитку Soft Skills та когнітивної гнучкості. Вправи на розвиток критичного мислення, креативності та нестандартного розв'язання проблем.

Стратегії оцінювання результатів ігрової діяльності: формувальне оцінювання та рефлексія як інструменти вимірювання прогресу учня.

Практичний кейс: розробка структури уроку з інтеграцією ігрових методів на кожному етапі: «вхід у тему» (ice-breaker), актуалізація (енерджайзер), вивчення матеріалу (симуляція/рольова гра); створення вправ на розвиток критичного мислення та когнітивної гнучкості в межах ігрової взаємодії.

Очікувані результати навчання.

Знання і розуміння:

- теоретичних засад гейміфікації та класифікації інтерактивних методів навчання;
- психологічних механізмів формування внутрішньої мотивації здобувачів освіти;
- методики вибору конкретних ігрових інструментів відповідно до педагогічних цілей та етапів уроку.

Уміння:

- конструювати та адаптувати ігрові сценарії під специфіку навчального предмета;
- ефективно застосовувати цифрові сервіси та офлайн-інструменти для організації групової взаємодії;
- моніторити динаміку результативності навчання та коригувати освітню траєкторію на основі зворотного зв'язку.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- визнання здобувача освіти активним суб'єктом освітнього процесу та партнером у навчанні;
- готовність до постійного вдосконалення власної методичної гнучкості та творчого пошуку;
- сприйняття ігрового середовища як простору безпеки, де помилка є необхідним етапом розвитку та досвіду.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Берендсєв С., Косенчук Ю., Лисогор Л. Використання електронних освітніх матеріалів у освітньому процесі: сучасні підходи і технології Нової української школи. Випуск 1 : Навчально-методичний посібник. Київ, 2023. С. 42–58.
2. Карявка С. Мотивація як засіб саморозвитку й самореалізації: з досвіду роботи вчителя : навчально-методичний посібник. Кропивницький : КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2021. С. 15–24, 78–85.
3. Пометун О. І. Методика розвитку критичного мислення учнів у процесі навчання: посібник для вчителів. Київ : УОВЦ «Оріон», 2020. С. 112–134.
4. Буряк О. О. та ін. Цифрові інструменти для організації змішаного навчання в шкільній природничо-математичній освіті : науково-методичний посібник. Житомир : ТОВ «Видавничий дім “Бук-Друк”», 2021. С. 45–62.
5. Єрмоленко А. Інтерактивні технології навчання : Електронний навчальний курс. Біла Церква : БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2022. Модуль 2, С. 10–22.
6. Гриньова М. В. та ін. Інноваційні підходи до організації навчального процесу в закладах загальної середньої освіти. *Академічні візії*. № 29. 2024. С. 5–14.

Тема 2.2. Професійна ідентичність учителя: продуктивне навчання - основа розвитку інноваційної особистості

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Сучасний етап розвитку освіти характеризується глобальним переходом від накопичення знань до формування здатності їх практичного застосування для створення нових цінностей. Програма підвищення кваліфікації «Продуктивне навчання – основа розвитку інноваційної особистості» розроблена як відповідь на виклики динамічного світу, де креативність та ініціативність стають ключовими капіталами людини. В основу курсу покладено ідею трансформації ролі вчителя з ретранслятора інформації у фасилітатора творчого пошуку, що дозволяє учневі ставати суб'єктом власного навчання. Реалізація цієї програми допоможе педагогам опанувати інструментарій, який перетворює стандартний навчальний процес на простір для інноваційних відкриттів та професійної самореалізації.

Сучасна освітня парадигма вимагає переходу від репродуктивної моделі (відтворення знань) до продуктивної, де головним результатом є створення учнем власного інтелектуального або матеріального продукту. В умовах розбудови Нової української школи (НУШ) формування «інноваційної особистості» стає пріоритетом, адже суспільству потрібні фахівці, здатні критично мислити, генерувати ідеї та брати відповідальність за результат.

Дана програма спрямована на подолання розриву між теоретичними знаннями вчителів та практичним інструментарієм впровадження технологій продуктивного навчання.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ТЕМИ

Концептуальні засади продуктивного навчання у вимірі сучасної освіти. Психологія інноваційної особистості та розвиток креативного потенціалу учня. Дослідження механізмів внутрішньої мотивації до творчості. Подолання психологічних бар'єрів та страху помилки у процесі пізнання.

Методологія проєктної та дослідницької діяльності як інструмент продуктивності. Дизайн-мислення в освіті: емпатія, фокусування, генерація ідей та прототипування. Кейс-метод як засіб розв'язання реальних життєвих проблем у навчальному контексті.

Роль проблемних запитань та евристичних бесід у провокуванні інтелектуального пошуку. Організація освітнього середовища як творчої лабораторії.

Цифрова екосистема продуктивного навчання. Правила безпеки та етики в цифровому креативному просторі.

Система оцінювання в продуктивному навчанні. Критерії якості освітнього продукту. Формувальне оцінювання як навігатор індивідуальної освітньої траєкторії.

Практичний кейс: проектування продуктивного уроку/заняття. Самостійне конструювання технологічної карти уроку з чітким визначенням очікуваного продукту діяльності учнів. Відбір методів та засобів, що забезпечують інноваційний характер навчальної праці. Презентація та взаєморецензування розроблених моделей уроків.

Очікувані результати навчання

Знання й розуміння:

- концептуальних відмінностей між традиційною (репродуктивною) та продуктивною моделями навчання в контексті вимог НУШ;
- психологічних особливостей формування інноваційної особистості та факторів, що стимулюють або гальмують творчу активність учнів;
- володіння алгоритмами впровадження методів проєктного навчання;
- знання методології формувального оцінювання як інструменту підтримки індивідуального прогресу дитини.

Уміння:

- проєктувати навчальні заняття, орієнтовані на створення учнями інтелектуального або матеріального продукту;
- трансформувати теоретичний зміст навчальних програм у практико-орієнтовані завдання та реальні життєві кейси;
- застосовувати цифрові інструменти (Miro, Canva, Padlet та інші) для організації колаборації та візуалізації результатів спільної діяльності;
- модерувати групові дискусії, мозкові штурми та дослідницькі пошуки, зберігаючи баланс між автономією учнів та педагогічним супроводом;
- розробляти критерії оцінювання творчих робіт, що стимулюють рефлексію та подальший розвиток Hard & Soft Skills учнів.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- усвідомлення важливості переходу від авторитарного стилю викладання до педагогіки партнерства та фасилітації;
- готовність до експериментування та сприйняття помилок (власних та учнівських) як необхідного етапу навчального досвіду та інноваційного пошуку;
- ціннісне ставлення до дитячої ініціативності, креативності та права учня на власну траєкторію створення продукту;
- прагнення до безперервного професійного самовдосконалення та розвитку власної інноваційної культури;

— відповідальність за створення безпечного емоційного простору, де кожен учень відчуває підтримку своїх ідей та потенціалу.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бех І. Д. Психологічні засади формування інноваційної особистості в умовах сучасного освітнього простору : монографія. Київ : ІПВ НАПН України, 2021. С. 45–62.
2. Васильєва О. В., Коваленко Л. С. Продуктивне навчання як стратегія розвитку Soft Skills здобувачів освіти : методичний посібник. Харків : Друкарня Мадрид, 2022. С. 18–34.
3. Воротникова І. П. Проектування цифрового освітнього середовища закладу освіти : навчальний посібник. Київ : Видавництво Грінченка, 2020. С. 72–89.
4. Гриньова М. В. та ін. Педагогічна фасилітація як інструмент підтримки суб'єктності учня в продуктивній діяльності : збірник науково-методичних праць. Полтава : ПНПУ, 2023. С. 25–41.
5. Дизайн-мислення в освіті: від ідеї до впровадження інновацій : практичний довідник для педагогів НУШ / за заг. ред. О. М. Пінчук. Київ : ІЦТО НАПН України, 2024. С. 12–29.
6. Кірсанова С. С. Методика організації проектної діяльності на засадах продуктивного навчання : навчально-методичні рекомендації. Одеса : КЗ «ООАППО ООС», 2022. С. 54–70.
7. Павлова О. М. Формувальне оцінювання як засіб супроводу індивідуальної освітньої траєкторії інноваційної особистості : методичні поради. Дніпро : ДАНО, 2023. С. 8–22.
8. Шумілін О. В. Цифрова підтримка проектної та дослідницької діяльності учнів: використання інструментів Miro, Canva та ШІ : навчальний poradnik. Житомир : КЗ «ЖОІППО», 2024. С. 31–47.

Тема 2.3. Надання підтримки на різних етапах професійного розвитку вчителя: візуалізація навчального матеріалу. Створення мультимедійного плакату.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Сучасна система освіти функціонує в умовах «кліпового мислення» та інформаційного перенасичення. Традиційні текстові методи подачі інформації поступово втрачають свою ефективність, оскільки сучасне покоління учнів (Z та Alpha) краще сприймає візуальні образи, ніж лінійні тексти.

Тема підвищення кваліфікації «Візуалізація навчального матеріалу. Створення мультимедійного плакату» стане в нагоді педагогам, які прагнуть опанувати сучасні інструменти візуалізації даних та впроваджувати інноваційні методи навчання в освітній процес. Основна увага приділяється

трансформації теоретичних знань у наочні, інтерактивні форми, що сприяють кращому засвоєнню матеріалу здобувачами освіти.

Мета навчання: розвиток цифрової компетентності педагога, формування практичних навичок проектування та створення мультимедійних плакатів, опанування онлайн-сервісів для візуалізації складних навчальних концептів.

Створення мультимедійного плакату» зумовлена об'єктивною необхідністю модернізації освітнього процесу в умовах цифрової трансформації суспільства.

Основні чинники, що визначають затребуваність цієї теми:

1. Подолання когнітивного перевантаження. У сучасному інформаційному просторі учні стикаються з надмірним обсягом даних. Мультимедійний плакат дозволяє реалізувати принцип мікронавчання (microlearning), структурувати хаотичну інформацію та подати її у вигляді цілісної логічної схеми. Це допомагає учням швидше виділяти головне та встановлювати причинно-наслідкові зв'язки.

2. Адаптація до «візуальної культури» покоління. Сучасні здобувачі освіти (покоління Z та Alpha) мають виражене візуальне сприйняття. Для них статичний текст без графічного супроводу є малоефективним. Візуалізація перетворює абстрактні поняття на конкретні образи, що значно підвищує рівень запам'ятовування матеріалу.

3. Універсальність для різних форм навчання. В умовах воєнного стану та пандемічних викликів, коли навчання часто переходить у дистанційний або змішаний формат, мультимедійний плакат стає «єдиним вікном» до знань. Замість надсилання десяти окремих посилань (на відео, тест, статтю та підручник), учитель надає один інтерактивний плакат, який об'єднує всі освітні ресурси в одному зручному інтерфейсі.

4. Реалізація вимог НУШ та професійного стандарту вчителя. Згідно з Професійним стандартом вчителя, розвиток цифрової компетентності є обов'язковим. Вміння створювати складний візуальний контент свідчить про високий рівень медіаграмотності педагога та його здатність формувати сучасне освітнє середовище. Це не просто «красива картинка», а інструмент для формування ключових компетентностей учня.

5. Стимулювання інтерактивності та залученості. На відміну від звичайного плаката, мультимедійний є інтерактивним. Він дозволяє:

- приховувати підказки за іконками (елемент гри);
- інтегрувати аудіосупровід для інклюзивного навчання;
- вбудовувати форми зворотного зв'язку та квізи. Це перетворює учня з пасивного спостерігача на активного дослідника контенту.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ТЕМИ

Види навчальних матеріалів. Теоретичні засади візуалізації навчальної інформації. Роль візуалізації в освітній діяльності. Психологічні аспекти сприйняття візуалізованих даних. Поняття мультимедійного плакату як

інтерактивного дидактичного засобу. Психолого-педагогічні особливості сприйняття візуального контенту учнями підліткового віку. Класифікація та огляд онлайн-інструментів для створення мультимедійних плакатів (Genially, Canva).

Алгоритм проектування інтерактивного плакату: відбір змісту, структурування матеріалу, добір мультимедійних елементів (відео, аудіо, гіперпосилання). Дизайн-ергономіка: колірна палітра, шрифти, композиція та зручність користування. Методика використання мультимедійних плакатів у різних формах навчання (очне, дистанційне, змішане). Авторське право та академічна доброчесність при доборі графічних ресурсів.

Практична діяльність – створення інтерактивного плакату в сервісах Genially та Canva за покроковою інструкцією. Інтеграція у плакат елементів підтримки для різних груп учнів. Презентація власного продукту. Взаємооцінювання створених плакатів через призму зручності та наочності.

Очікувані результати навчання

Знання й розуміння:

- сутності та видів візуалізації навчального матеріалу в умовах цифрової трансформації освіти;
- дидактичних можливостей мультимедійних плакатів для реалізації компетентнісного підходу;
- принципів універсального дизайну та стратегій візуальної доступності навчального контенту;
- функціональних особливостей сучасних онлайн-платформ для створення інтерактивного контенту;
- санітарно-гігієнічних вимог до електронних освітніх ресурсів.

Уміння:

- визначати навчальний зміст, що потребує візуалізації, з урахуванням освітніх потреб учнів;
- проектувати логічну структуру мультимедійного плакату як компонента індивідуальної освітньої траєкторії учня;
- створювати авторські мультимедійні плакати із використанням інтерактивних міток, відео- та аудіоматеріалів;
- інтегрувати створені візуальні ресурси у дистанційні курси та використовувати їх під час синхронних занять;
- оцінювати ефективність використання візуальних засобів на основі зворотного зв'язку від учнів.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- готовність до впровадження інноваційних цифрових технологій в освітній процес;
- усвідомлення важливості візуальної культури як складової професійної майстерності вчителя;
- спрямованість на створення безбар'єрного та безпечного цифрового освітнього середовища.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Биков В. Ю., Литвинова С. Г., Мельник О. М. Цифрова трансформація освіти: використання хмарних сервісів та інтерактивних засобів у роботі педагога : методичні рекомендації. Київ : ІЦТО НАПН України, 2022. С. 15–32.
2. Вакуленко О., Смірнова О. Візуалізація навчального контенту як засіб інтенсифікації навчання в умовах цифрового середовища : навчальний посібник. Харків : Друкарня Мадрид, 2021. С. 24–41.
3. Гладун Т. В. Мультимедійні технології та інструменти створення інтерактивних плакатів у професійній діяльності вчителя : практичний poradnik. Одеса : КЗ «ООАППО ООС», 2023. С. 8–19.
4. Морзе Н. В., Гладдун М. А. Дизайн цифрових навчальних ресурсів: від теорії до практики : монографія. Київ : Видавництво НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2020. С. 88–105.
5. Рогоза В. В. Використання інфографіки та мультимедійних презентацій в освітньому процесі НУШ : методичний посібник. Вінниця : КЗ «ВОПОПП», 2021. С. 54–67.
6. Самойленко О. М. та ін. Цифрові інструменти Google для освіти: практичне застосування та візуалізація знань : збірник матеріалів. Тернопіль : КЗ «ТОКІППО», 2022. С. 33–48.
7. Шумілін О. В. Вебтехнології в роботі сучасного педагога: створення інтерактивного контенту (Genially, Canva, Padlet) : навчально-методичні рекомендації. Дніпро : ДАНО, 2024. С. 12–25.